

๑. พระพุทธรูปยืนปางแสดงธรรม

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร เลขทะเบียน ดร.๑

ศิลปะลัทธิแบบอนูราธปุระ พุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒ (ประมาณ ๑,๔๐๐ - ๑,๕๐๐ ปีมาแล้ว)

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงได้จากเมืองนครราชสีมา พระโอรสและพระธิดาประทานยืม

สัมฤทธิ์ สูง ๒๙.๒ เซนติเมตร ฐานกว้าง ๗ เซนติเมตร

พระพุทธรูปยืนตรง พระพักตร์กลม พระอุษณีษะเตี้ย ขมวดพระเกศาใหญ่ พระรัศมีขนาดเล็ก รูปเปลว ๓ แฉก ครองจีวรเป็นริ้วแบบธรรมชาติ ท่มเฉียง เปิดอังสาขวา เบื้องล่างมีขอบจีวรหนวก ขึ้นไปพาดข้อพระหัตถ์ซ้ายแล้วตกลงมาเป็นเส้นตรงทางเบื้องซ้ายของพระวรกาย เนื่องจากพระกรซ้าย ได้ยกเล็กจีวรทางด้านนั้นขึ้น ชายจีวรที่เหลือพาดผ่านไปเบื้องหลังพระอังสาซ้ายแล้วก็ปล่อยให้ตกลงถึงข้อพระบาท พระหัตถ์ขวาทำเป็นปางแสดงธรรม (วิตรรกมูทรา) พระหัตถ์ซ้ายหันออกกำยัดชายจีวร (กฏกมูทรา) แสดงถึงอิทธิพลของพระพุทธรูปอินเดียรุ่นเก่าแบบอมราวตี (พุทธศตวรรษที่ ๗ - ๙) (สุภัทททิศ ดิศกุล, ๒๕๕๐, ๑๘) แต่จากลักษณะพระรัศมี รูปเปลวซึ่งเป็นที่นิยมสร้างในศิลปะลัทธิ จึงอาจจัดเป็นพระพุทธรูปลัทธิแบบอนูราธปุระ อายุการสร้างอยู่ในราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๒ พระพุทธรูปหล่อสัมฤทธิ์ขนาดเล็กแบบเดียวกันนี้ พบกระจายหลายแห่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สันนิษฐานว่าเป็นรูปเคารพที่นำเข้ามาโดยนักเดินเรือ พ่อค้า หรือนักบวชชาวอินเดีย เพื่อคุ้มครองป้องกันอันตราย พระกรขวา ข้อพระบาท และฐานต่อเติมขึ้นใหม่ให้สมบูรณ์ ตามหลักฐานจากพระพุทธรูปแบบและสมัยเดียวกัน

1. Standing Buddha Statue in Teaching Posture

National Museum Bangkok, Registration number ดร.1

Lankan art, Anuradhapura style, 6th - 7th century CE (1,400 - 1,500 years ago)

HRH Prince Damrong Rajanubhap received the statue from Nakhon Ratchasima; lent by his son and daughter for exhibition

Bronze, height 29.2 cm, base width 7 cm.

Standing upright, the Buddha image has a round face. His *ushnisha* (symbolizing a crown on the top of the Buddha's head) or cranial protuberance is in the form of a low bump. His hair curls are large, and a small halo is in the shape of three flames. The Buddha image wears a naturally pleated monastic robe in the open mode, leaving the right shoulder uncovered. A thick edge of the lower robe draped over the left wrist hangs down in a straight line on the left side of the body. Since his left arm lifts the robe on that side, the rest part is braced across his left shoulder and hangs down to his ankles. The right hand is in the posture of teaching (Vitarka mudra) while the left hand facing outward grasps the end of the robe (Kataka mudra), reflecting the influence of the old Indian Buddha images in the Amaravati style (2nd - 4th century CE) (Subhadradis Diskul, 2007, 18). From the appearance of the flame-like halo popular in Lankan art, this statue created during the 6th - 7th century CE may be classified into the same group with the Lankan Buddha images in the Anuradhapura style. The same small bronze Buddha images were also found in many places in Southeast Asia. These idols were possibly brought into the kingdom by sailors, merchants or Indian priests to protect themselves and avert any dangers. Judging from the Buddha statues in the same pattern and the same period, the right arm, the ankle, and the base were completely rebuilt later on.